

REVIEW OF RESEARCH

ISSN: 2249-894X

IMPACT FACTOR : 5.2331(UIF)

VOLUME - 7 | ISSUE - 5 | FEBRUARY - 2018

डोगरी भाषा पर अंगज़ी भाषा दे प्रभाव दे कारण:

डॉ. जोगिन्दर सिंह

असिस्टेंट प्रोफैसर (डोगरी) , गवर्नमैंट एम.ए.एम. कालेज , जम्मू .

सार (ABSTRACT):

कुसै बी भाषा पर कुसै दूझी भाषा दा पौने आहला प्रभाव त्राऊं स्तरें – शब्द, ध्वनि ते व्याकणिक पर पौंदा ऐ। इंदे चा शब्दावली अर्थात् शब्द–भंडार भाषा दी मूल इकाई होंदी ऐ। कुसै भाषा दे शब्द–भंडार दी अपनी विशेष सीमा–रेखा नेई होंदी ते ओह समाज कन्नै सरबंधत सारे मनुक्खें (भामें ओह कुसै बी भाषा गी बोलने आहले होन) दी भाषा कषा समें–समें पर प्रभावत होंदी रोहदी ऐ ते समां पाइयै उनें–उने भाषाएं दे शब्द उस भाषा विशेष दी संरचना च रची–पची उसदी शब्दावली दा अन–नखेडमां हिस्सा बनी जंदे न। संसार भरै च कोई बी भाषा ऐसी नेई होनी जेहदे उपर कुसै –ना– कुसै रूप च दूझें भाषाएं दा प्रभाव नेई पेआ होऐ। डोगरी बी इस समान्य नियम दा अपवाद नेई ऐ। डोगरी भाषा दे विकास दे दौरान बी समें–समें पर उर्दू अरबी, फारसी, तुर्की, पुर्तगाली, अंग्रेज़ी आदि भाषाएं दे मते हारे शब्द इस च आई रले दे न ते अज्ज इसदे शब्द–भंडार दा अनत्रुट इस्सा न। डोगरी भाषा च इनें शब्दे दे आई रलने दे केई कारण न।

बीज–शब्द : भाषा, शब्द, प्रभाव, संसार, अंग्रेज़ी, शासन, अंतराष्ट्री महत्त्व, विद्या पद्धति, रेडियो, टैलिविज़न, इंफर्मेशन, टैक्नोलोजी ।

भूमिका :

अंग्रेज़ी भारोपीय भाषा परिवार दे इक उप–परिवार 'जर्मनिक' दी इक शाख एंगलो–फ्रिज़ियन दी भाषा ऐ। अंग्रेज़ी ब्रिटेन, संयुक्त–राष्ट्र, कनाडा, आस्ट्रेलिया, न्यूजीलैंड, दक्खनी अफ़्रीका ते कई होर मुल्कें च स्प्रेषण दा प्रमुख साधन ऐ। इसी केई राष्ट्रें दी राज भाषा होने दा मान बी हासल ऐ। एह विश्व–भर च सारें शा मते मुल्कें च बोल्ली जाने आहली भाषा ऐ। अंग्रेज़ी दा शब्द–भंडार बी विश्व दी भाषाएं चा सभने शा बद्ध ऐ ते शब्द–जोड ते उदी उच्चारण–भिन्नता दे कारण सभने शा मुश्कल बी। इस दियां केई शाखां ते उप–शाखां न।

डोगरी भाषा पर अंग्रेज़ी भाषा दे प्रभाव दा प्रश्न ऐ तां प्रस्तुत अध्ययन थमां एह प्रभाव सिर्फ शब्द–स्तर पर गै द्रिष्टिगोचर होंदा ऐ। अंग्रेज़ी भाषा दे किन्ने गै शब्द डोगरी भाषा ते डोगरा समाज दा हिस्सा बनी गेदे न। एह शब्द आमतौरा पर अपने मूल अर्थ च गै बरतोंदे लभदे न। डोगरी भाषा पर अंग्रेज़ी भाषा दे प्रभाव लेई प्रमुख तौरा पर ते इकै कारण ऐ— डोगरी भाषियें दा अंग्रेज़ी भाषियें दे संपर्क च औना। हां, इस संपर्क दे जेहडे कारण सामनै आए न, ओह इस चाल्ली न :

1. अंग्रेज़ी शासन।
2. उच्चशिक्षा ते शिक्षा दा माध्यम।
3. पत्र–पत्रकारिता।
4. अंतराष्ट्री महत्त्व।
5. दफतरी भाषा।
6. बनज–बपार दी भाषा।
7. टैक्नोलोजी इंफर्मेशन ते दूरसंचार।

1. अंग्रेजी शासन :

अंग्रेजी शब्दावली दी आमद ते बरतून आस्तै भामें केर्ड कारण जिम्मेबार न पर उंदे चा सारें शा बड़ा कारण ऐ – भारत पर अंग्रेजो प्रशासन दा होना। डुग्गर प्रदेश पर अंग्रेजी शासन दा प्रभाव भामें सिद्धांत ते टकोहदा नेई हा पर डोगरे दा मुक्ख पेशा फौजा दी नौकरी गै रेहा ऐ ते फौजा च उच्चे औहदे पर अंग्रेज़े दा गै गलबा हा, इस लेई उंदी बोलचाल च उंदे कन्नै गल्लवात करने लेई अंग्रेजी भाषा दा प्रयोग लाज़मी हा। इयां फौजिये दी बोलचाल दा हिस्सा बने दे अंग्रेजी शब्द बल्ले-बल्ले डोगरा प्रदेश च बी आई पुज्जे ते उंदो राजमर्दी दी भाषा दा हिस्सा बनी गे। अज्ज बी मते सारे डोगरे फौजा दी नौकरी करा करदे न ते फौजा दी सखलाई दा तरीकाकार अंग्रेजी शासन आहला गै चला करदा ऐ। मते सारे हथियारे दे नांड बी अंग्रेजी भाषा च गै न, इयां अज्ज बी डोगरी भाषा पर अंग्रेजी भाषा दे प्रभाव दी प्रक्रिया बरकार ऐ। जियां :– रंगरूट, राशन, बैरक, अफसर, अमरजैसी, अमनीशन, अटैक, आडर, एटमबम्ब, कंटीन, कंपनी, कंपनी-कमांडर, कमांडर, कुर्झाटर, कुआटर गार्ड, कुआटर-मास्टर, कैम्प, कैम्प-कमांडर, कैप, कैप्टन, मेजर, ग'न्न, ग'न्नर, ए.के.47, ए.के.56, पीका ग'न्न, बगैरा।

2) उच्चशिक्षा ते शिक्षा दा माध्यम :

पढे-लिखे दे ते अंग्रेजी दे जानकारे दी उच्चे औहदे पर नियुक्ति ने अंग्रेज़े आसेआ चलाई गेदी शिक्षा पद्धति गी बढ़ाबा दित्ता, जिस कारण लोके दा रुझान अंग्रेजी माध्यम आहली शिक्षा पास्सै मता होई गेआ। एह बड़ी सुभाबक गल्ल ऐ जे जिस मनुक्खे गी जिन्नियां मतियां भाषा औंदियां होडन ओह सुविधा मताबक उंदा प्रयोग करदा ऐ। इस लेई डोगरी च बी अंग्रेजी शब्दावली दा बादधा होआ करदा ऐ। बीहमीं सदी ते विज्ञान दी द्रिष्टी कन्नै बड़ी म्हत्तवपूर्ण रेही ऐ। शिक्षा दे खेतर च बी विज्ञान सरबंधी शिक्षा दा टकोहदा म्हत्तव ऐ ते इस खेतर लेई पाठ्य-समग्री दा स्रोत बी अंग्रेजी ग रेहा ऐ। इन्ने कारणे मुजब शिक्षा दे खेतर च अंग्रेजी दा बोलबाला ऐ। जियां :– कमिस्ट्री, फजिक्स, मैथ, इंजनिरिंग, डिग्री, डिप्लमा, कम्प्यूटर, डिक्शनरी, लाइब्रेरी, इंट्रैस, ग्रैमर, लैक्चर, टीचर, मास्टर, प्रोफैसर, वाइस-चांसलर, कालेज, यूनिवर्सिटी बगैरा।

3) पत्र-पत्रकारिता :

अज्ज दा युग प्रतिस्पर्धा दा ऐ ते हर कोई मते थमां मता ज्ञान हासल करना चाहंदा ऐ। नमीं थमां नमीं जानकारी हासल करना चाहदा ऐ अर्थात् अज्ज दा मनुक्ख हर विशे बाऱे जानना चाहंदा ऐ ते एहदा स्रोत अंग्रेजी भाषा गे ऐ। डुग्गर दी जनता अंग्रेजी शिक्षा दे माध्यम कन्नै अंग्रेजी भाषा, संस्कृति, सम्यता ते विचार धारा दे संपर्क च आई ते इस थमां प्रेरत होइये अंग्रेजी च होर मती म्हारत हासल करने लेई अंग्रेजी दी पत्र-पत्रिकाएं गी म्हत्तवपूर्ण स्रोत मन्नेआ जंदा ऐ। पत्रकारिता दी द्रिष्टी कन्नै बी अंग्रेजी दे पत्र-पत्रिकाएं दा स्तर उच्चा मन्नेआ जंदा ऐ। इस लेई बी लोक अंग्रेजी दे गै अखबारां ते रसाले पढना फायदेमंद समझदे न। उदाहरण दे तौरा पर अस आखी सकने आं जे न्यूज़पेपर, मैगजीन आदि शब्द समाचार-पत्र ते पत्रिका दे मकाबले च बड़ी सैहजता कन्नै बरते जंद न। जम्मू थमां अंग्रेजी च प्रकाशत होने आहले अखबारे, रसाले आदि दी गिनतरी थमां साफ जाहर होंदा ऐ जे डुग्गर दी जनता च बी अंग्रेजी दे पत्र-पत्रिकाएं गी पढने दा रुझान ऐ।

अज्ज पत्रकारिता केर्ड रुपे च मिलदी ऐ। जियां :– कृषि पत्रकारिता, अनुसंधानात्मक पत्रकारिता, खेड-पत्रकारिता, संसदीय पत्रकारिता, बाल पत्रकारिता, फिल्म पत्रकारिता, विज्ञान पत्रकारिता, बपार सरबंधी पत्रकारिता, राजनैतिक पत्रकारिता, साहित्यक-सांस्कृतिक पत्रकारिता बगैरा। ते जिसदे फलसरूप डोगरी भाषिये लबो-लैहजे च रिसर्च, रिसर्च मैथडालोजी, पालटिक्स, पोलटिकल एनालिस्ट, ई-कामर्स, स्पोर्ट्स एनालिस्ट, स्पोर्ट्स मैगजीन, रिपोर्टर, सांइस मैगजीन, डिफैस एनालिस्ट बगैरा शब्दे दी बरतून बड़ी आम ऐ।

4) अंतराश्ट्री म्हत्तव :

विज्ञान दो तरक्की कन्नै दिन-व-दिन दुनियां संगडोदी जा करदी ऐ। म्हीने-साल्ले दे पैंडे ते सफर किश मिटे च ते घंटे च तैड होई जंदे न। इस लेई मनुक्खे दा मेल-बरतन अंतराश्ट्री स्तर तगर पुज्जी गेदा ऐ। अज्ज संसार इक ग्लोबल विलेज बनी गेदा ऐ। इस मेल-जोल च जेहडी भाषा कम्म औंदी ऐ, ओह अंग्रेजी गै, आपसी रावते लेई इस भाषा गी पढना-जानना जरुरी होई गेदा ऐ।

5) ਦਪਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾ :

ਜਮ੍ਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬੇਸ਼ਕ ਉਦੂ ਏ ਪਰ ਦਪਤਰੋਂ ਚ ਮਤਾ ਸਾਰਾ ਕਮ-ਕਾਜ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਚ ਗੇ ਛੋਂਦਾ ਏ। ਇਸ ਲੇਈ ਰਾਜਕਾਜ ਅਰਥਾਤ ਦਪਤਰੋਂ ਚ ਕਮ-ਕਾਜ ਲੇਈ ਬਰਤੋਨੇ ਮੂਜਬ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਪਢਨਾ—ਜਾਨਨਾ ਲੋਕਾਂ ਆਸਟੈ ਜਰੂਰੀ ਹੋਈ ਜਾਂਦਾ ਏ। ਇਸ ਚਾਲੀ ਦਪਤਰੀ ਕਮ-ਕਾਜ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਹੋਨੇ ਕਾਰਣ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਪੌਂਹਚ ਹਰ ਥਾਹਰ ਏ ਤੇ ਜਿਸਦੇ ਫਲਸਰੂਪ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਦਪਤਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਡੋਗਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਅਨਤੁਟ ਹਿੱਸਾ ਬਨੀ ਗੇਂਦੀ ਏ। ਜਿ'ਧਾਂ :— ਫਾਈਲ, ਕਰਲਕ, ਅਫ਼ਸਰ, ਟਾਈਪ, ਲੈਟਰ ਬਗੈਰਾ।

6) ਪ੍ਰਚਾਰ—ਪ੍ਰਸਾਰ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ :

ਪ੍ਰਚਾਰ—ਪ੍ਰਸਾਰ ਦੇ ਮਾਧਿਮੋਂ ਚ ਪਤਰਕਾਰਿਤਾ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਰੇਡਿਓ, ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਬਗੈਰਾ ਕਦੂਂ ਦੇ ਤੁਗਗਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਚ ਅਪਨੀ ਸਤਾ ਬਨਾਈ ਚੁਕੇ ਦੇ ਨ, ਇੰਦੇ ਪਰ ਪ੍ਰਸਾਰਤ ਹੋਨੋਂ ਆਹਲੋਂ ਕਾਰ੍ਯਕ੍ਰਮੋਂ ਬੀ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਸ਼ਬਦੋਂ ਦੀ ਬਰਤੂਨ ਗੀ ਬਢਾਵਾ ਦਿੱਤਾ ਏ। ਤੇ ਅਜ਼ਜਕਲ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਹਰ ਮਨੁਕਖੀ ਦੀ ਲੋਡ ਬਨਦਾ ਜਾਂਦਾ ਏ। ਰੇਡਿਓ, ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ, ਸਿਨੇਮਾ, ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਬਗੈਰਾ ਸਭੈ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦੀ ਬਰਤੂਨ ਗੀ ਬਢਾਵਾ ਦੇਆ ਕਰਦੇ ਨ। ਜਿ'ਧਾਂ :— ਟੈਲੀਕਾਰਟ, ਟ੍ਰਾਂਜਿਸਟਰ, ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ, ਬਗੈਰਾ।

7) ਬਨਜ—ਬਪਾਰ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ :

ਸਮਾਜਿਕ ਮੇਲ—ਜੋਲ ਆਹਲਾ ਲੇਖਾ ਬਪਾਰੀ ਮੇਲ—ਜੋਲ ਬੀ ਡੋਗਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪਰ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਵ ਦਾ ਇਕ ਕਾਰਣ ਏ। ਵਿਸ਼ਵ—ਬਪਾਰ ਬਜ਼ਾਰ ਚ ਤੁਗਗਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਿਫ਼ੀ ਪੌਂਹਚ ਬਡੇ ਬਡੇ ਸਤਰ ਪਰ ਨੇਈ ਰੇਹੀ ਹੋਗ ਪਰ ਅਪਨ ਪ੍ਰਾਦੇਸ਼ਿਕ ਉਤਪਾਦਨੋਂ ਲੇਈ ਉਸਦੀ ਬਾਵਸਤਗੀ ਬਡੀ ਪਰਾਨੀ ਏ। ਇਧਾਂ ਬਨਜ—ਬਪਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਧਿਆ ਚ ਜਿਥੈ ਚੀਜ਼ਾਂ—ਬਸਤੋਂ ਦਾ ਅਦਾਨ—ਪ੍ਰਦਾਨ ਹੋਆ ਕਰਦਾ ਏ ਅਰਥਾਤ ਆਰਥਿਕ ਸਾਗਰੋਸਾਰੀ ਹੋਆ, ਉਤਸਥੈ ਕਨੈ ਗੈ ਡੋਗਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਸ਼ਬਦ—ਮੰਡਾਰ ਬੀ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਕਨੈ ਸਾਗਰੋਸਾਰ ਹੋਆ। ਜਿ'ਧਾਂ :— ਇੰਪੋਰਟ, ਐਕਸਪੋਰਟ, ਕ੍ਰੈਡਿਟ, ਡੈਵਿਟ, ਫਾਰਿਨ—ਐਕਸਚੰਜ, ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟ, ਬਿਜਨਸ ਬਗੈਰਾ।

8) ਟੈਕਨੋਲੋਜੀ, ਇੰਫਰਮੰਸ਼ਨ ਤੇ ਦੂਰ—ਸੰਚਾਰ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ :

ਪਿਛਲੇ ਦ'ਊ—ਤ੍ਰਾਂਊ ਦਹਾਕੋਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਇੰਫਰਮੰਸ਼ਨ ਟੈਕਨੋਲੋਜੀ ਦੇ ਖੇਤਰੈ ਚ ਬਡਾ ਮਤਾ ਵਿਕਾਸ ਹੋਆ ਏ। ਏਹ ਖੇਤਰ ਇੱਨਾ ਵਿਸ਼ਾਲ ਏ ਜੇ ਇਸ ਬੇਲੈਂ ਹਰ ਇਕ ਮਾਹਨੂ ਜਾਂ ਹਰ ਇਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਏਹਦੇ ਪਰ ਅਧਾਰਤ ਏ। ਸ਼ਿਕਿਆ, ਸੇਹਤ, ਰਖ਼ਾ, ਕਰਸਾਨੀ ਬਗੈਰਾ ਸਥਾਈ ਏਹਦੇ ਪਰ ਨਿਰਭਰ ਨ। ਇਸ ਖੇਤਰ ਦੀ ਬਦੌਲਤ ਨਮੋਂ—ਨਮੋਂ ਉਪਕਰਣ ਰੋਜਮਰਾ ਦੀ ਜਿੰਦਗੀ ਚ ਪ੍ਰਯੋਗ ਹੋਆ ਕਰਦੇ ਨ। ਇੰਫਰਮੰਸ਼ਨ ਟੈਕਨੋਲੋਜੀ ਚ ਜੇਹੜਾ ਵਿਕਾਸ ਹੋਆ ਕਰਦਾ ਏ, ਉਸਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ—ਪ੍ਰਸਾਰ ਆਸਟੈ ਜੇਹੜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਕਮ ਆਂਦੀ ਏ ਆਹੁ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਗੈ। ਇਸ ਕਰੀ ਏਹ ਪ੍ਰਚਾਰ—ਪ੍ਰਸਾਰ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬੀ ਏ। ਰੇਡਿਓ, ਟੈਲੋਵਿਜ਼ਨ ਬਗੈਰਾ ਕਦੂਂ ਦੇ ਤੁਗਗਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਚ ਅਪਨੀ ਸਤਾ ਬਨਾਈ ਚੁਕੇ ਦੇ ਨ, ਇੰਦੇ ਪਰਾ ਪ੍ਰਸਾਰਤ ਹੋਨੇ ਆਹਲੋਂ ਕਾਰ੍ਯਕ੍ਰਮੋਂ ਬੀ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਸ਼ਬਦੋਂ ਦੀ ਬਰਤੂਨ ਗੀ ਬਢਾਵਾ ਦਿੱਤਾ ਏ। ਸਾਂਸਾਰ ਗੀ ਗਲੋਵਲ ਵਿਲੇਜ ਬਨਾਨੇ ਚ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦਾ ਬਡਾ ਮਤਾ ਧੋਗਦਾਨ ਏ। ਅਸ ਘਰ ਬੈਠੇ ਦੇ ਸਾਂਸਾਰ ਚ ਕੁਤੈ ਬੀ ਸਰਬਂਧ ਸਥਾਪਤ ਕਰੀ ਸਕਨੇ ਆਂ। ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਏ। ਇਸਦੇ ਚਾਲੀ ਸਿਨੇਮਾ ਨੇ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਗੀ ਬਡਾ ਮਤਾ ਬਢਾਵਾ ਦਿੱਤਾ ਏ। ਮੋਬਾਇਲ ਫੋਨ ਬੀ ਇੰਫਰਮੰਸ਼ਨ ਟੈਕਨੋਲੋਜੀ ਦੀ ਦੇਨ ਏ ਤੇ ਦੂਰ—ਸੰਚਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁਖ ਸਾਧਨ ਏ, ਏਹਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬੀ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਏ। ਅਜ਼ਜ ਸ਼ਿਕਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਚ ਕਮਧੂਟਰ, ਇੰਟਰਨੈੱਟ, ਫੋਨ, ਐਡੂਸੈਟ, ਵੀਡਿਓ, ਕਾਂਫੈਸਿੰਗ, ਟੈਲੋ—ਕਾਂਫੈਸਿੰਗ ਬਗੈਰਾ ਮਾਧਿਮ ਇੰਫਰਮੰਸ਼ਨ ਟੈਕਨੋਲੋਜੀ ਦੀ ਦੇਨ ਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਧਿਮੋਂ ਗੀ ਜਾਨਨੇ ਤੇ ਇੰਦੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਆਸਟੈ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਗੈ ਲੋਡ ਪੌਂਦੀ ਏ।

ਨਿ਷ਕਾਰਥ :

ਤੁਗਗਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਬੀ ਕੁਸੈ ਖੇਤਰ ਚ ਪਿਚਲੇ ਨੇਈ ਏ ਅਰਥਾਤ ਏਹ ਬੀ ਗਲੋਵਲ ਵਿਲੇਜ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਏ। ਇਸ ਲੇਈ ਡੋਗਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਚ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦੀ ਆਂਦੰਨ ਦਾ ਏਹ ਇਕ ਮਤਾ ਪ੍ਰਮੁਖ ਤੇ ਅਜਕਣਾ ਕਾਰਣ ਏ। ਕਮਧੂਟਰ, ਟੈਨੀਵਿਜ਼ਨ, ਰੇਡਿਓ, ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਆਦਿ ਕਨੈ ਸਰਬਂਧ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ — ਸੀ.ਪੀ.ਯੂ. ਕੀ—ਵੋਰਡ, ਮਾਡਸ, ਸਕੀਨ, ਰੀਮੋਟ ਆਦਿ ਇਸ ਕਾਰਣ ਡੋਗਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨ।

ਸਹਾਯਕ—ਗ੍ਰਾਂਥ:

1. ਡ੉. ਸ਼ਸ਼ੀ ਪਠਾਨਿਆ; ਡੋਗਰੀ ਸ਼ੋਧ (ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਜ਼ਾਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਾਂਕ)
2. ਡ੉. ਬਾਲਕੁਣਾ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰੀ; ਡੋਗਰੀ ਨਿਕਾਸ ਤੇ ਵਿਕਾਸ

-
- 3. ਡ੉. ਵੀਣਾ ਗੁਪਤਾ; ਡੋਗਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਕਾ ਉਦ੍ਭਵ ਔਰ ਵਿਕਾਸ
 - 4. ਡੱਕੂ. ਹਮੰਤ ਕੁਮਾਰ; ਟੀਚਿੰਡ ਆਫ ਇੰਗਲਿਸ਼

ਡੱਕੂ. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਹ

ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ (ਡੋਗਰੀ) , ਗਰਨੰਮੈਟ ਏਮ.ਏ.ਐਮ. ਕਾਲਜ , ਜਾਸੂ .